

Rettevejledning:

Opgaveteksten lægger op til en diskussion af følgende problemstillinger:

- 1: Har Rynkeby Kommune lovligt kunnet knytte vilkåret om tidsbegrænsning til dispensationen?
- 2: Hvilken betydning har det, at kommunen ikke har begrundet vilkåret?
- 3: Kunne Natur- og Miljøklagenævnet under de beskrevne omstændigheder ophæve afgørelsen?
- 4: Kan Anders Andersen indbringe Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse for domstolene?
- 5: Er Rynkeby Kommunes afslag af 1. februar 2017 på dispensation lovligt?
- 6: Er Planklagenævnets valg af reaktion korrekt, og hvad indebærer ophævelsen?
- 7: Er der grundlag for at rejse erstatningskrav mod Rynkeby Kommune?

* * * * *

Ad 1: Har Rynkeby Kommune kunnet knytte vilkåret om tidsbegrænsning til dispensationen?

Selve dispensationen er en begunstigende forvaltningsakt, og vilkåret om tidsbegrænsning har karakter af en bibestemmelse, der knytter sig til forvaltningsakten. Forvaltningsakten er udstedt i medfør af planlovens § 40, stk. 2, og der er tale om en skønsmæssig forvaltningsakt.

Det er almindeligt antaget, at der i tilfælde, hvor der også kunne være meddelt et afslag, så meget desto mere kan meddeles en tilladelse på vilkår; altså en tilladelse til hvilken der knyttes bibestemmelser. Hjemmelsgrundlaget er retssædvane.

En tidsbegrænsning er en typisk forekommende bibestemmelse, men det er en forudsætning for en tidsbegrænsning, at den forfølger et sagligt formål. I den konkrete sag er der ikke oplysninger, der sagligt kan begrunde tidsbegrænsningen, og vilkåret må derfor anses for usagligt.

Se: Almindelige Emner, 6. udgave, side 284 f., side 287 ff. og side 543 f.

Ad 2: Hvilken betydning har det, at kommunen ikke har begrundet vilkåret?

Det følger af forvaltningslovens § 22, at en afgørelse, der meddeles skriftligt, og hvor adressaten ikke får fuldt medhold, skal være ledsaget af en begrundelse. Afgørelsen meddeles i den konkrete sag skriftligt, og Anders Andersen får ikke fuldt ud medhold, da vilkåret jo indeholder en begrænsning. Der er ikke tale om en form for "standardvilkår", og vilkåret skulle derfor have været begrundet.

Begrundelseskravet anses for at være en garantiforskrift, og den manglende begrundelse medfører derfor som udgangspunkt ugyldighed.

Det er ikke selve afgørelsen, der må anses for ugyldig men alene vilkåret om tidsbegrænsningen.

Ugyldigheden skyldes således både et materielt (manglende saglighed) og et formelt (manglende begrundelse) forhold. Konsekvensen er, at Anders Andersen kunne have valgt at bortse fra vilkåret, da dette må anses for ustillet.

Se: Forvaltningsret, Sagsbehandling, side 304 ff. og side 368 ff. samt Almindelige Emner, 6. udgave, side 292 ff.

3: Kunne Natur- og Miljøklagenævnet under de beskrevne omstændigheder ophæve afgørelsen?

Iflg. den dagældende planlovs § 58, stk. 1, nr. 4, kunne alene retlige spørgsmål indbringes for Natur- og Miljøklagenævnet. Anders Andersen anfører i sin klage, at der ikke var grundlag for at gøre dispensationen tidsbegrænset, ligesom han henviser til den manglende begrundelse. Begge er retlige spørgsmål, hvorfor Natur- og Miljøklagenævnet har kompetence til at behandle klagen.

Det er alene Anders Andersen, der klager, og der foreligger ikke oplysninger om, at der skulle være andre med partsstatus i sagen. Det fremgår imidlertid af planlovens § 59, at der også er flere (lovbestemte) klageberettigede.

Til dette kommer, at kommunens afgørelse lider af en hjemmelsmangel, da der ikke foreligger et "særligt tilfælde", der kan henføres under planlovens § 40, stk. 2. Natur- og Miljøklagenævnet har derfor været forpligtet til at ophæve dispensationen.

Det vil være naturligt, at disse spørgsmål drøftes som en reformatio in pejus-problematik, men det er dog ikke afgørende, hvis problemerne i øvrigt behandles korrekt.

Se: Almindelige Emner, 6. udgave, side 337 ff. og 347 ff.

4: Kan Anders Andersen indbringe Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse for domstolene?

Anders Andersen er som adressat for afgørelsen søgsmålsberettiget.

Problemet er imidlertid, at der gælder en søgsmålsfrist på seks måneder efter, at afgørelsen er meddelt, jf. planlovens § 62, stk. 1.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er meddelt Anders Andersen den 1. december 2016, og søgsmålsfristen udløber derfor ved udgangen af maj 2017. Fristen er derfor for længst udløbet, da Anders Andersen den 10. juli 2017 henvender sig til advokat Bjarne Berntsen.

Anders Andersen har sammen med afgørelsen modtaget behørig søgsmålsvejledning, og fristoverskridelsen er ikke ubetydelig. Der foreligger ikke i øvrigt oplysninger i sagen, der taler for at meddele oprejsningsbevilling.

Anders Andersen kan derfor ikke indbringe Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse for domstolene.

Se: Almindelige Emner, 6. udgave, side 364 ff. og 372 ff.

5: Er Rynkeby Kommunes afslag af 1. februar 2017 på dispensation lovligt?

Anders Andersen søger i anden omgang om dispensation fra tidsfristen i pensionistreglen i planlovens § 41, stk. 1, der på ansøgningstidspunktet var otte år.

Anders Andersen er iflg. opgaveteksten folkepensionist, jf. i den forbindelse definitionen i planlovens § 41, stk. 2, nr. 1. Han har erhvervet sit sommerhus den 1. januar 2015 og vil derfor først opfylde betingelsen i den dagældende § 41, stk. 1, den 1. januar 2023.

Der er tale om en lovbestemt betingelse. Det indebærer, at der skal være hjemmel i selve loven, hvis der skal kunne udstedes en dispensation. Planloven indeholder ingen bestemmelse, der giver hjemmel til at dispensere fra kravet om de otte års ejerskab.

Kommunens afslag er derfor både lovligt og korrekt.

Se: Almindelige Emner, 6. udgave, side 170 f.

6: Er Planklagenævnets valg af reaktion korrekt, og hvad indebærer ophævelsen?

Såfremt lovgrundlaget havde været uændret, ville Planklagenævnet have stadfæstet kommunens afgørelse.

Situationen er imidlertid den, at loven bliver ændret i det tidsrum, der går fra klagens indgivelse, til afgørelsen træffes. Da klagen indgives den 15. februar 2017, gælder den oprindelige regel, der forudsætter otte års ejerskab, hvis sommerhuset skal kunne anvendes til helårsbeboelse. Den 15. juni 2017 træder ændringen af planloven i kraft, og efter denne dato forudsættes der kun et års ejerskab for, at et sommerhus kan tages i brug til helårsbeboelse.

Konsekvensen er, at Anders Andersen den 3. juli 2017, hvor Plannævnet træffer afgørelse, opfylder betingelsen i "den nye udgave" af planlovens § 41, stk. 1.

Spørgsmålet bliver derfor, om Anders Andersens sag skal afgøres efter den nye eller den gamle § 41, stk. 1. Der er ingen hjælp at finde i lovgivningen, da det fremgår af opgaveteksten, at der ikke er overgangsbestemmelser knyttet til lovændringen.

Den nye regel er mere lempelig end den gamle, og derfor er Planklagenævnet forpligtet til at afgøre sagen ud fra den nye regel. Da Anders Andersen opfylder betingelserne i den nye regel, betyder det, at der ikke længere er retligt grundlag for at opretholde afslaget. Afslaget er blevet uaktuelt, og Planklagenævnets valg af reaktion – ophævelse af kommunens afgørelse – er derfor korrekt.

Ophævelsen indebærer, at kommunens afslag ikke længere gælder; det har på grund af lovændringen mistet sin aktualitet, og Anders Andersen kan derfor frit i henhold til de nye regler tage sit sommerhus i brug til helårsbeboelse.

Se: Almindelige Emner, 6. udgave, side 335 ff., særligt side 337.

7: Er der grundlag for at rejse erstatningskrav mod Rynkeby Kommune?

Rynkeby Kommune udsteder to forvaltningsakter i forløbet:

Dispensationen, jf. planlovens § 40, stk. 2, på vilkår den 1. september 2016, og afslaget på dispensation fra planlovens § 41, stk. 1, den 1. februar 2017.

Kun den første afgørelse er behæftet med fejl, hvorfor spørgsmålet om erstatning alene er relevant i forhold til den. Her var grundlaget for at udstede dispensationen ikke til stede, og der kan derfor argumenteres for, at kommunen har handlet culpøst.

Anders Andersen kan endvidere argumentere for, at han har lidt et tab: Han har i første omgang indrettet sig i tillid til afgørelsen, og da afgørelsen bliver omgjort af rekursinstansen, bliver han nødt til at leje en lejlighed. Tabet udgøres, jf. opgaveteksten, af hans udgift til leje.

Det kan naturligvis diskuteres, om der overhovedet er tale om et "tab". Der har ikke været hjemmel til give Anders Andersen den omtalte dispensation, og derfor har han under alle omstændigheder måttet påregne en udgift til en helårsbolig.

Til dette kommer, at Anders Andersen har udvist egen skyld: Han vidste, da han solgte sin lejlighed og flyttede ind i sommerhuset, at der verserede en klagesag. Han burde derfor vide, at kommunens afgørelse ikke var endelig, og som følge heraf må han acceptere den risiko, der har været forbundet med at disponere i henhold til kommunens afgørelse.

Alt i alt er der derfor næppe grundlag for at rejse erstatningskrav mod Rynkeby Kommune.

Se: Almindelige Emner, 6. udgave, side 594 ff. og side 614 ff.

* * * * *

Rettevejledning

De grønne tekster

Det fremgår klart af den vedhæftede lovtekst og vejledning, at X-Købing Kommune skal inddrage hensynet til, at selvbetjeningsløsninger indrettes handicapvenligt, og at grønne tekster på hvid baggrund naturligvis ikke er handicapvenlige, idet farveblinde ikke kan læse dem på en skærm. Det fremgår tillige, at kommunen ikke har overvejet dette. Et pligtmæssigt hensyn er således ikke inddraget, da kommunalbestyrelsen traf beslutning. En konstatering af, at afgørelsen derfor er ulovlig, vil være en acceptabel løsning på denne problemstilling.

Besvarelsen kan udnytte muligheden for at tage udfordringen op og demonstrere opfyldelse af fagbeskrivelsens mål ved at koble Forvaltningsret, Almindelige Emner, 6. udg., s. 229 ff, om anvendelsesområdet for grundsætningen om saglig forvaltning med Forvaltningsret, Almindelige Emner, 6. udg., s. 248 ff, om pligt til positivt at inddrage visse hensyn, og selvstændigt drage en parallel mellem den trufne beslutning og de eksempler, der er beskrevet s. 229-231. Det kan også med udgangspunkt i Forvaltningsret, Almindelige Emner, 6. udg., s. 261 ff, drøftes, om hensynet til tilgængelighed har særlig vægt som følge af principperne om vægtning af hensyn. Sådanne drøftelser udgør en plusværdi ved besvarelsen, men det trækker ikke ned, hvis de ikke indgår i besvarelsen.

Ombudsmandens kompetence strækker sig til prøvelse af indretning af de digitale løsninger, forvaltningsmyndigheder anvender. Embedet vil formentlig kritisere X-Købing Kommune for ikke at have inddraget det relevante og pligtmæssige hensyn til tilgængelighed og have vægtet dette tungt, da der blev valgt ændret design af systemet til indberetning af rotter.

Inhabilitet

Besvarelsen bør afvise forvaltningslovens § 3 som relevant retsgrundlag og gå videre til de ulovbestemte grundsætninger svarende til lovens § 3, stk. 1, nr. 5. Herefter bør det angives i besvarelsen, at CC ikke kan regnes som inhabil efter denne grundsætning, da CCs interesse er ideelt betonet (politisk). Se Forvaltningsret, Sagsbehandling, 7. udg., s. 84-112.

Ombudsmanden vil formentlig ikke tage spørgsmålet op, jf. ombudsmandslovens § 16, stk. 1.

Den manglende bistand til udfyldning af skemaet

Der er ingen indikationer i opgaven af, at et påbud efter rottebekendtgørelsen er på vej. Forvaltningslovens § 7, stk. 1, finder således ikke anvendelse, da der ikke i opgaven er tale om en henvendelse i tilknytning til en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, jf. herved lovens § 2. Se Forvaltningsret, Sagsbehandling, 7. udg., s. 21 ff.

Derimod vil der være pligt til sådan vejledning efter god forvaltningskik, se Forvaltningsret, Sagsbehandling, 7. udg., s. 140. Ombudsmanden vil formentlig kritisere X-Købing Kommune for ikke at leve op god forvaltningsskik.

Ankestyrelsens afvisning

Besvarelsen bør for det første vurdere, om Ankestyrelsens anvendelse af kommunestyrelseslovens § 48 er korrekt. Vurderingen af dette i forhold til fagets målbeskrivelse vil i højere grad bero på kvaliteten af argumentationen end konklusionen.

Som argumenter bør som minimum fremføres, at den konstruerede lov om tilgængelighed af offentlige myndigheders digitale kommunikation mv. organisatorisk er afgrænset til den offentlige forvaltning, og at loven efter det oplyste gælder for alle forvaltningsmyndigheders digitale kommunikation. Besvarelserne kan også med fordel inddrage, at de almindelige grundsætninger betragtes som lovgivning, "der særligt gælder for offentlige myndigheder", herunder grundsætningerne om saglig forvaltning, pligt til positivt at inddrage visse hensyn og principperne for vægtningen af lovlige hensyn. Se Kommunalret, 4. udg., s. 94 f, jf. s. 93.

Når besvarelsen frem til den mest nærliggende konklusion, at loven om offentlige myndigheders digitale kommunikation og grundsætningen om saglig forvaltning, positiv pligt til inddragelse af visse hensyn, samt principper om vægtningen af hensyn er at regne som regler, der særligt gælder for offentlige myndigheder, skal de også nå frem til, at ombudsmanden vil kritisere Ankestyrelsens anvendelse af § 48.

Den opmærksomme besvarelse tilføjer enkelte, kortfattede betragtninger om, hvorvidt Ankestyrelsen burde have vejledt Bent Bergsen om ombudsmandens muligheder for at tage stilling til den manglende vejledning og bistand til udfyldning af skemaet. Se Kommunalret, 4. udg., s. 94 og 103, samt Forvaltningsret, Sagsbehandling, 7. udg., s. 186 ff.

Økonomi- og Indenrigsministeriets afvisning

Det oplyses i opgaven, at ministeriet ikke tog sagen op, men ikke med hvilken begrundelse. Hensigten med denne del af opgaven er at give mulighed for – eventuelt efter en kort afvisning af, at der er tale om rekurs – mere indgående at drøfte, om ministeriet burde have taget sagen op af egen drift, dvs. om den havde principiel eller generel betydning eller alvorlig karakter, jf. kommunestyrelseslovens § 53, stk. 1, jf. stk. 2, 1. pkt. Se Kommunalret, 4 udg., s. 150 og 152 f.

Den sikre konklusion er, at ministeriet som minimum var forpligtet til at undersøge Bent Bergsens henvendelse nærmere. Se Kommunalret, 4. udg., s. 148. Miljøområdets bredde, regelbruddets karakter og betydningen for borgerne gør det dog mest nærliggende at konkludere, at ministeriet burde have taget sagen op, jf. kommunestyrelseslovens § 54. Se Kommunalret, 4. udg., s. 152 f og 150. Kvaliteten af argumentationen er dog afgørende for vurderingen af, i hvilket omfang besvarelsen lever op til fagbeskrivelsens mål.

Folketingets Ombudsmand vil formentlig udtale kritik og henstille genoptagelse.